

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокє число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят с год. 5-й пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника. — Експедиция місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Перше вражінє.

Заява гр. Туна перед розправами над нашими язиковими внесеннями лівциці, д-ра Герольда і д-ра Грегореца звісна. Якеж вражінє зробила она на парламент в першій хвили? Лівциця вислухала єї з всяким спокоєм, правиця місцями оплескувала єї. Відтак виїс пос. Функе, що би закрити засіданє і подати поодиноким клобам можність, застановитись над основою сєї заяви. Клоби зібрали ся майже сейчас. Крім того явив ся гр. Тун вперше в парламентарній комісії правиці, оправдав ся, що доси з правицею не сходив ся, а відтак пояснив значінє своєї заяви в тонї, що би правицю успокоїти, що єго заява не має лихих замїрів проти програми правиці. В парламентарній комісії правиці не явили ся Діпавлі і Цалінгер. Нечиста совість не велїла їм стати до очий по голосованю над обжалованєм кабінету. Явились в парламентарній комісії лише др. Функе (президент) і Цегетмаєр. Дволицєвість клобу Діпавльєго проявила ся опять. Симчасом в кульорах позбїрались послї громадками і розправляли над значінєм і наміренями заяви гр. Туна. Всякий всяко розумїє сю заяву. Декому она до вподоби, дехто невдоволенїй нею. З сего вже можна вносити, що заява гр. Туна не була пуста. Кождий питає, як віднесе ся парламент до програми правительства, що не виминуло національному і язиковому питаню з дороги, а хоче се питанє розслїдити і рїшити через перманентну язикову комісію і законодатні тіла.

Якеж-ж треба розумїти заяву правительства? По нашій думцї треба єї так розумїти, як она написана. Правительство бажає, що би ворожі табори народні зблизились до себе, що би обективно розібрали питанє язикове, що би найшли дорогу виходу з сего лабиринту, що би дійшли до позитивного результату і додає з своєї сторони, що оно саме серію думає помогти сторонництвам в тїй роботї. Наколи язикова комісія згодить ся на головні принципи управильнєня язикового питаня, наколи заопікуєсь меньшостями народними і т. д., то правительство готове зараз і відкликати існуючі розпорядженя язикові бар. Гавча, а питанє язикове

полагодити дорогою закона. Щоби з гори усунути справу компетенції, то правительство ділить сю компетенцію межі три чинники: раду державну, сойми і власть адміністративну. Як би язикова комісія не прийшла до позитивних результатів, то правительство застерігає собі на будучє цілу справу взяти у власні руки і предложити законодатним тілам відповідні внесеня язикові, примінені до місцевих вимог і потреб країв і народів.

О скілько в сїй хвили звісно, то лівциця, іменно часть єї радикальнїйша, віднесла ся до заяви гр. Туна з недовірєм. Wir werden nicht in die Laube gehen, — се слова Штайнвендера (націонала) — поки правительство не відкличе язикових розпоряджень бар. Гавча. А Функе (поступовець) сказав в своїй річі з 26 цвѣтня, що поки правительство не відкличе навіть Штремаєра язикових розпоряджень з 1880 року, то они не впадуть ся в ніякі переговори. Чи єї вискази Штайнвендера і Функого будуть одобрені клобами націоналів і поступовців, побачимо з розправ, що почнуть ся 28 цвѣтня. На всякий случай замїтне те, що лівциця не одушевила ся програмою гр. Туна і жадає категоричного відкликаня всяких розпоряджень, заким би мала рїшити ся, обіслати язикову комісію. Чогож би не мали Нїмці ставити так твердого услїва? Таж они зрозумїли, що правительство доси уступало перед ними на кождім кроці. Ониж повалили Бадєнього і Гавча, они спинили всяку позитивну роботу в парламентї, тож і можуть брикати чи шалїти дальше, коли приступає. Лівциця думає, що гр. Тун хоче їх лише заманити до комісії на те, що би увільнити ся від обструкції. Вступити до комісії уважають зрадою справи нїмецкої і своєї дотеперїшної програми і тактики.

Інакше дивлять ся обективні люди на цілу справу. Тї кажуть, що заява гр. Туна — се послїдний мїст, котрий він буде Нїмцям до повороту. Наколи і сей плян не поведе ся, то правительство закрийє парламент, а скличе єго аж 4. грудня с. р. по ювілейних торжествах.

Правиця різно думає про заяву гр. Туна. Межї Поляками двї гадки. Одні похваляють акцію правительства, другі осуджують єї нездалою, а навіть шкідливою для народу польско-

го. Через порушенє язикового питаня боять ся Поляки втратити своє верховоднє становиско в Галичинї. Им чейже дуже добре дїє ся при існуючих язикових, невиконуваних розпорядженях. Язикового закона они боять ся. Мав же би той закон взяти в опіку т. зв. національні меньшости і точно означити права руского народу? О скілько нам звісно, то на днях зібрали ся деякі виднїйші послї з правиці на окрему нараду в справї язиковій. Побіч Яворского, Мадеїського, гр. Дїдушицкого були др. Герольд, Пацак, Странський, Грегорец, Ферячїч, Шукле, Барвінський і Вахнянин. В тїй нараді розходились вже гадки. Чехи станули на становиску, що лише чеський сойм має право рїшати язиковє питанє. Супроти сего погляду виступили послї Грегорец, Шукле і Вахнянин, а др. Мадеїський вніс по тїй контроверзїї, що найлучше буде, як справу компетенції язикова комісія полишить на боцї. На се мусїли пристати і Чехи, хоч застерegli собі денєщо. Як би не те, то сама правиця мусїла би вже розбитись, заким би приступила до мериторичної полагоди цілого питаня. В загалї мусимо сконстатувати, що заява гр. Туна, по нашій думцї щира, викликала в обох таборах парламенту живу дискусію. Beati presidentes боять ся уступств в користь упослїджених. Деякі польскї послї (горячїйші) радї би вже тепер перейти враз з Чехами в опозицію. Тількож се гра непевна, ставка на одну карту. Тому і умїренїйші Чехи та Поляки радять, що би спокійно дожидати розвязки питаня і не перебивати плянів правительста.

Чехи і Поляки противні також, що би язикова комісія була перманентною. Неперманентна була би їм більше на руку, бо не мала би часу що небудь зробити. Словїнцї і Русини суть за перманентною комісією. Але все то дуже ще не певне в виду заяви Нїмців, що они не обіплють комісії. Без Нїмців язикова комісія була би безцїльною.

Зібравши всі ті прояви в одно, можемо на разї лише сконстатувати такі позитивні результати з заяви гр. Туна:

- 1) Правительство хоче зайнятись управильнєнем язикового питаня в Австрії.
- 2) Оно хоче заступити язикові розпорядженя законом язиковим.

З сїльских образків.

Злодїйска пасха.

Після оповіданя старого злодїя. Написав Д. Л.

Село Г* розложило ся на двох на против себе положених сугорбах. Невеликі, соломою криті хлопскї ліпанки стиснули ся одна коло другої так, що рідко де між хатами здибле ся трошка ширшу улицю або вигїн. Бідним селянам не стало на тих двох сугорбах землі під будівлю і они — навіть двох і трох поклали під одним дахом не тілько по двї та по три хати, але приліпили до тих хат ще стайні, коморя а найбїднїйші і стодоли. При хатах маленькі майже мікроскопїйні подвірїя; — а на кождім подвірїю під кождою хатою, навіть під хатою найстаточнїйшого господаря знаходить ся досить глибока яма під самісєньким порогом на сьмітє і навїз, з котрого неприяний, чутний запах залїтає аж до хати та змішує ся з острою вонию капусти та житного квасу.

Оба сугорби на против себе стрімко спали в не дуже велику рівнину, на котрій розкисла ся широка, мїлка баюра неначе на сьміх прозва-

на «ставом», де літом рахкає незчисленне множество розличного рода то бїльших то меньших жаб, а помїж купки лепеху та татарского зїля увивають ся качки за жиром. Над берегом ставу притулила ся маленька зі здорових дубових брусів старєнька церковця, що може бїльше вже як три сотки лїт дивить ся на житє, поведене та долю Г...скої громади. Не знати чи то серед села положена баюра, чи недостача здорової води чи що иньше стало ся причиною, що з Г. рідко коли вилазить хороба: як не черевний тиф, то пропасниця, кір, віспа та др.; про те люди з сусїдних сел зложили про се село справдї дотепну приповідку.

- «Г» — гі, торбачі.
- В серединї вода
- А по боках бїда».

На другім березї ставу на супротив церкви, стояла майже над сам став висунена сама, одинока хата старого, присадковатого, невеликого на зріст хлопа, Несторка. Несторко був то хлоп кремїзний, з великим, довгим, кучерявим, троха уже шпакватим волосєм покритою головою, з правильним, румяним лицєм, з середнім вузким носом, з малими зеленковатими очима,

зі звислою долїшною губою, та добрим підгорлем. Ідучи, перебирив скорєнько ногами, розмахував руками наче крилами, та говорив щось з тиха сам до себе. Несторкова жінка Феська була може о два або три роки молодша від свого чоловіка, а переросла єго о кілька цалїв; була суха начеби хлїба ніколи не бачила на очи, мала голос хрипливий, великі, цибульоваті сиві очи, так, що лихі сусїди називали єї «вивалоока».

Хата старого Несторка була невелика ліпанка з глини, побїлена з верха і в серединї бїлим вапном, прибрана образами розличних сьвятих; — в кутику же зараз при дверях стояла деревляна шафка з полицями, де знаходила ся розличного рода посудина. Були тамка хороші миски розличного рода шклянки, тарїлки, порцеляновї горнята, фїліжанки, ложки і ложочки, ножі, вилки, підставки та др., на чїм анї Несторко анї Феська не розумїли ся та не знали до чого сего употребити. Однак після бесїди злобних сєльских цокутух все прилипало до Несторкових рук, що тілько де на ярмарку запрїмітили єго нечисті очи та що припало до лакомої душі. (Дальше буде.)

3) До ухвалення такого закону вважає оно компетентним центральний парламент і сойми після свого добровільня.

5) Оно заповідає на случай невдачі і своєю інгеренцією.

5) Оно хоче заопікувати ся т. зв. національними меншостями.

За те сам парламент доси ще не рішив ся, що зробити з сею офертою правительства? Німці не вірять гр. Тунови, самі народи не хотять управління язових і народних справ а лише упосліджені народні меншости домагають ся остаточного справедливого порішення сеї пекучої справи.

Чи з сего хоасу поглядів і змагань вийде який небудь позитивний результат? — се покаже ся в сім тижни, при розправах над наглими язовими внесеннями.

Д О П И С Ь.

З Відня.

(Заява гр. Туна що до язового питаня. Становище сторонництва.)

(ω) Незвичайна радість обструкційників і їх преси з нагоди голосованя над внесенем о обжалованє гр. Баденього була лише хвилива, бо вже у вечірних часописях она значно охолола. Обструкційники самі перестали вірити в те, що є нова більшість парламентарна, а давна перестала існувати. Заява гр. Туна на засіданню в середу в справі законодапного управління язового питаня звернула увагу всіх і тепер она стала предметом загальної дискусії. По заяві перервано засіданє палати і зараз зібрали ся проводирі обструкційних сторонництва на раду, зійшла ся також ціла парламентарна комісія правди, в котрій явили ся також представителі католицкого сторонництва німецкого. Прибув також в перший раз на засіданє парламентарної комісії правди гр. Тун, а се ще більше обнизило температуру радости, яка панувала ще від вітїрка на лївиці. Гр. Тун заявив, що бажає бути в контактї з правцею, яко групою, що змагає до парламентарної роботи і радби в так важній а трудній справі, як язове питанє, все порозумівати ся із сторонництвами правди задля успішного діланя. Гр. Тун пояснюючи ще ближе свою заяву, зазначив, що відносини язові і національні в ріжних краях австрійських є різнородні і тимто не можна уладити сеї справи шабльоново, а головну вагу положив на те, що сеї справи не можна рішити майоризованєм, лише взаїмними компромісами та що треба конче забезпечити національні меншости. Язова комісія, яку палата має вибрати, могла би полагодженє сеї справи підготувити.

Над довшою промовою гр. Туна вивязала ся широка розправа, в котрій брали участь кн. Шварценберг, Крамарж, Пацак, Мадейский, гр. Дїдушицкий, Ферянчїч і Барвіньский. Всї бесїдники висказували ся доволї скептично про язову комісію, позаяк обструкції не розходять ся о позитивну роботу, о справедливе полагодженє язової справи, котрої она хопила ся лише в ціли агїтації по між німецькими ма-сами. Всї однак заявили, навіть Поляки і Чехи, що готові приложити руки до вибору комісії і возьмуть в ній участь, щоби справу посунути вперед.

П. Барвіньский заявив, що яко представитель «Славянського Союзу» витає з признанєм заяву міністра-президента і згоджує ся з головними єї основами, а іменно вірадно єму було почути, що міністер-президент виключає всяке майоризованє в справах язових і національних та що змагати буде до забезпеченя національних меншостей. Рускі послї є також за законодапним управліннянем язових відносин і в тїй ціли на сегорічній сесії галицкого сойму внесли начерк язового закона, котрого однак не ухвалено. Русини мають цілу серію язових розпоряджень на поли судівництва і адміністрації, однак на жаль урядники з малими виїмками не виконують тих розпоряджень. Бесїдник навів з свого досьїду приклад, що судія слїдчий у Львові не хотїв списувати протоколу в рускім язїці і замїтив, що Є. Ем. Кардинал робив при остатній стрїчі з намістником гр. Півїньским

представленє, щоби подбав о виконанє язових розпоряджень. Невиконуванє існуючих вже розпоряджень викликає велике невдоволенє між населенєм і майже в кождім числі руских часописий можна подибати докази маловажаєня руского язика. Бесїдник висказує надїю, що і міністер-президент з свого боку вплине на справедливе виконанє дотичних розпоряджень і заявляє, що Славянський Союз буде голосувати за вибором язової комісії, хоч не має великої надїї, щоби та комісія довела до позитивного успіху.

Дальші наради парламентарної комісії правди відрочено до слїдуючого засіданя.

Клуби опозиції німецкої мали також в середу наради над заявою гр. Туна, але не дійшло ще до позитивного результату. Часть опозиції є за вибором комісії, а друга ставить у слївє, щоби перше скасувати Гавчівскі розпорядженя язові. Се домаганє висказує і N. fr. Presse, головна менторка обструкції. Коли справді сей погляд рішить про становище обструкційних сторонництва, то навіть до вибору комісії не прийде. Та колиб дійшло до сего, то німецкі обструкційники будуть домагати ся уладженя язових відносин в законодапній дорозї лише для Чех і Морави, очевидно в свою користь, а відносини в Сїрії, Карїїтї і Шлезку, де они є панами, будуть уважати яко поліintangere, а Галичину, Буковину і Дальмацію яко краї, котрі недотикають їх інтересів. В загалї вигляди на успіх який небудь зовсїм не вірадні.

Рада державна.

Засіданє з 28. с. м. На тайнім засіданню Палати забрав голос мін. Рубер і покликав ся на зрішенє найвисшого трибуналу, після котрого друкованє інтерпеліцій є дозволенє навіть, сли би в них знаходили ся сконфікованї артикули. Міністер прилучує ся до того погляду трибуналу, бо він відповідає закону, однак кладе під розвагу Палати, що того рода інтерпеліцій бувають ставлені в тїй ціли, щоби вининити закон. Тут є в законї очевидна хиба, котру треба законодапною дорогою направити.

Стояловский противить ся відчитанню подібних інтерпеліцій, сли они містять уступки противні релїгїї і моральности. (Соціалїсти протестують, настає бурлива суперечка між соціалїстами а Стояловским). Дашиньский: А що чувати з Брокком? Стояловский: Є се о одну лож більше. П. Вольф ставить внесенє, щоби заяву міністра Рубера яко незвичайно важну долучити до стенографічного протоколу. Признає, що подібними інтерпеліціями обходить ся закон, але они мають за задачу довести предметове поступованє ad absurdum. Обовязком правительства є давати прокураторії відповідні інструкції. Президент Фукс не годить ся з бажанєм Вольфа, щоби видрукувати в протоколі заяву міністра, бо регулямін не позволяє оголошувати справоздань з тайних засідань. П. Ганніх звиває Палату, щоби пильнувала свободи праси. П. Вольф забирає знова голос для підпертя свого внесеня, причім назвав Фукса обструкційним президентом, бо президент завинив, що два рази відбувають ся тайні засіданя. П. Грос застерігає ся проти обмежуваня привїлеїв Палати і висказує бажанє, щоби міністер справедливости доложив старань, щоби зрішеня найвисшого трибуналу були респектовані також і на міністерській лаві. П. Дворжак думає, що президент сам має право розсудити, котрі інтерпеліції надають ся до відчитаня на явнім засіданню, а котрі ні. П. Феркавф грозить, що сли більшість ухвалить відчитуванє інтерпеліцій на тайнім засіданню, то обструкція відживе на ново, соціалїсти будуть на кождім засіданню ставити такі інтерпеліції, щоби викликати тайні засіданя. Промавляли ще Чех і Шенерер, почім наступило відчитанє інкримінованих інтерпеліцій. По відчитанню поставив п. Вольф внесенє на відчитанє їх на явнім засіданню і зажадав в тїй справі поїменного голосованя. В голосованню ухвалено 127 голосами проти 107 відчитати внесені інтерпеліції на явнім засіданню. Сим способом станула правця по раз другий в меншости.

По шівгодинній перерві відчитано інтерпеліції на явнім засіданню.

Приступлено до розправи над наглядними внесеннями в язовій справі. Перший промовив кн. Альойзїй Ліхтенштайн (антисемїт). Розпочав він від зазначеня, що Австрия від часів віденьского конгресу не поступила зовсїм наперед; походить се з відєси, що від того часу австрійскі мужї обмежують ся тїлько до біжучих справ. Гармонію народів в Австрії — сказав бесїдник — хоть ті народи під кождим аглядом є сказані на відносини взаїмности, основно збурено і настала криза, що викликає злобну радість заграниці. Основна причина того смутного явища не лежить ані в природі краю, ані в прикметах народів, котрі належать до найпильніших, найхоробрїйших і згїдливих в пожитю. Причина лежить виключно в політичній системі, якої держать ся всї австрійскі мужї стану від віденьского конгресу. Австрійскі політики ступали доси по вигідній дорозі приставаня на малім і по дорозі смирности; обмежували ся на виповненє лиш найковечїйших але і найближе лежачих задач; порядній скарбовности, добрій армії і чесній адміністрації. Та те все є роботою денного робїтника.

Для мужів, що держать в руках керму цілої держави, сего за мало. Их властивою споеїбностю державною повинно, бути щось більше; они довжні присвоїти собі сучасні ідеї світові і звертати їх велику силу руху на свої ціли, через що зробили би державні ціли лекшими, скорїйшими і повнїйшими (оплески). А се в Австрії засадничо занедбувано. Ті ідеї, — котри ми переняли ся чувства мас, котрі запалюють великі уми — нашї мужї державні принимали холодно і обоятно а навіть з розмислом відкидали їх, мовби уважали, що занятє ся тим, що лежало по за границями їх горизонту, не лицювало з їх гідностию (оплески).

Та неутральність наших мужів державних супротив кождочасних головних бажань духа часу принесла шкоду і небевпеченство. Думки однак є сильнїйші від властей, а пасивність наших правлячих сфер кінчила ся завсїгди їх капітуляцією в найнекористїйшій в хвилі і під найприкрїйшими услівями (оплески). Світowymi ідеями нашого віку були: конституція, потім народна, а тепер соціальна. Нашу конституцію одержали ми доперва по великих поряженях і в поспїху і з тої зародової похибки настають всї теперїшні єї недостачі. Так само списалисьмо ся з національною справою. І тут дійшли ми до absurdum так, що тепер, коли в цілій Европї здає ся національна квестія бути порішеною, у нас она що раз більше розярує ся і що ми під конець XIX. столїтя, коли соціальна квестія що раз сильнїйше домагає ся порішення, мусимо затрудняти ся дрібними справами народними.

В дальшій ходї своєї бесїди зобразив кн. Ліхтенштайн розвій національної квестії в Чехїї. Розпорядженя язові гр. Баденього сотворили нову квестію німецку.

Чехи легко зносили язовий примус, нинї язові розпорядженя викликали нову, спірну квестію, розбурхали приспанє, народне чувство Чехів і дали почин до німецкого-ческої борби, в котрій німецкий варїд не дозволить ані одробини забрати собі з дотеперїшних своїх язових прав (оплески на лївици).

Бесїдник обговорює відтак дальші наслідки язових розпоряджень і зазначає, що Німці не можуть вже в своїм власнім краю зарабляти, що ческі урядники зробили формальний наїзд на німецкі округи.

Несправедливі язові розпорядженя зєдинили Німців, нинї правительству, сли думає підпокликанє язових розпоряджень. Безпрограмість цілого ряду австрійських премїєрів ослабила езекутивну силу. Бесїдник є того погляду, що не можна нікого силувати, щоби учив ся другого язика; в тїй ціли належить мішанї округи зробити одностайними; вказує на Швайцарю, де довершено язовий подїл, без нарушеня одностайности.

Домагає ся признаня німецкого язика язиком державним і підносить, що ставить се бажанє не з огляду національного, але яко австрійський патріот. Се жаданє не є зверненє на

шкоду Славян, але сего домагаєся державна ко- нечність.

В кінці бажає доказати, що ніяке прави- тельство не повинно згодити ся на розширене автономії, бо через те настала би домова вій- на. По тих виводах закінчив бесідник запевне- нем, що єго сторонництво буде їти рука в руку з прочими німецькими сторонництвами і ніколи не зірве німецької «Gemeinbürgerschaft». Лівниця прийняла бесіду кн. Ліхтенштайна гучними оплес- ками а деякі ліберали склали желаня.

По тій бесіді замкнено засідане; слідує 29. с. м., на котрім вибере ся комісія з 36 чле- нів для внесення о поставленє гр. Баденього в стан обжалованя.

Новинки.

— **До св. Землі.** Як звісно, сего року урядже- но австрійську поїздку до св. Землі. Дня 13. цвітня зібрало ся в Триесті около 150 паломни- ків, між котрими переважають Німці, але є та- хож Чехи, Хорвати, Словінці і один Русин з Угор- щини. З Галичини є 3 латинських священників, три жінчини, а крім того один руский свяще- ник, О. Тома Дуткевич парох з Цішок з женою. Корабель «Уранос» фірми Кука виїхав з триє- стинського заливу в Страсну Середу і повіз паломників в сторону Корфу-Александрия-Каїро- Дамаск до Єрусалима. Доси они вже доїхали до ціли своєї подорожи, а з листів, які о. Дуткевич пересилає до родини маємо відомости, що то- варисто звиділо на Корфу палату австр. Ціса- ревої, звану «Ахілеон» від находячої ся в огороді статуи, що представляє умираючого Ахілята, намагаючого ся добути стрілу з пати. Наші родимці мусіли обходити Великодні свята на кораблі. На покладі устроєно престол, при котрім відслужив о. Дуткевич службу Божу, до котрої послужили латинські священники, а відповідали умисно поучені Славяни і жена. Славяни з великою побожностю вислухали цілої служби. По службі Божій всі тиснули ся до священнослужителя, щоби уцілувати єго руки. Пісню «Христос воскрес», заітоновану о. Дутке- вичем відспівали латинські священники, по чім руска родина запросила товаришів подорожи до своєї каюти на свячене, котре пригадало на- шим землякам далеку вітчизну. Путники не могли нахвалити ся красоти нашого обряду, а о. Д. мусів через три дні держати прелекції о на- шім обряді і народі перед товаришами дороги. Чехи і Словінці не відступали ані на хвилю, слухаючи оповідань і розпитуючи про відносини руского народу і єго обряду. В загалі з їх питань виходило, що они не мають найменшого понятя о Руси. Всі є тої думки: що Русин а Москаль се одно і те саме. Репортери німецьких часописів Vaterland, Reichspost, Deutsches Volksblatt і Neugier- ket's Weltblatt невідступають наших земляків ані на хвилю і все покванно зашсують, що по- чують. Думаємо, що імпровізовані прелекції о. Дуткевича роз'яснять бодай трохи наш обряд і нашу мову і не остають без значія.

В світлій Вторник висіли подорожні в А- лександрію, з відки писаний послідній їх лист. Надіємо ся і дальших відомостей, котрі в своїм часі також оповістимо. О скільки тямимо, то кро- мі преосв. Йосифа Сембратовича, ніхто з руских священників не був в св. Землі, а тим меньше яка жена священника. П. Дуткевичева — се перша жена руского священника, що поїхала до св. Землі.

— **Любовні чари.** Перед трибуналом суду при- сяглих у Львові розпочала ся оноді розправа, що заінтересувала дуже тутешних служанок та кухарок. Яко обжаловані о злочини обманьства стають Йосиф і Антонина Ледвус з Педгужа під Краковом, обоє карані давнійше за крадіж. Ле- двуси мали давнійше в Подгужі склепик, але вскори продали єго і перенесли ся до Львова. Тут обібрала собі Ледвусова дуже користне за- няте: ворожити та давати дівчатам всілякі «лю- ловні средства», «любіетки» та «інклюзи». Ті средства мали вабити для дівчат серця байдужих кавалерів, або притягати гроші і помножу- вувати маєток. Щоби приманувати як найбіль- ше легкодешних дівчат і замужних жінок з кля- си служниць, робила ім найріжнійші обітниця, а головно покликували ся на якусь стару Угор- ку, котрої навіть на світі не було. Та Угорка вміла робити чудесні любовні напої, що відзи- скували серця невірних чоловіків, розбуджували любов кавалерів і т. д. Ледвуси вели своє під- приємство у Львові на «Зофіївці». Зиски з наїв- них дівчат і жінок тягнули великі, а за виту- манені гроші вели марнотравне житє. Акт об- жалованя обіймає понад 30 аркушів письма і

містить найрозмаїтші історії з життя «залюбле- них» покоївок і кухарок, котрим Ледвуси обіця- ли золоті гори. Опуканих осіб є понад 40, а ще більше покликано свідків. Авдитория в сали досить численна, не брак і пань. Ледвусова ро- бить вражінє сукроватої баби: мала осібка з блідим, пергаминоним лицем і чорними, хитри- ми очима. Ледвус то тип передміського гуляки. Видко по сім, що дбає дуже о свій зверхній вигляд. Чорне волосє розділенє старанно і бли- щить від помади. Обоє випирають ся від вини і боронять ся в сей спосіб, що чоловік припи- сує все зле, що стало ся, своїй жінці, а она спихає все на чоловіка. Розправа потягне ся кілька днів.

— **Публична соблазнь.** Часи, коли люди ходили в строю нашого прародича Адама, належать без сумніву до давної минувшини. А предінь є одна місцевість в Галичині, де ще в білий день можна стрітитись з останками райської моди. Оно тим дивнійше, що місцевість ся місто Янів, своїм заснованєм зовсім не сягає часів Адама і Еви, а традиційну моду в одію хоче привернути сама — поліція. Дня 26-го цвітня відпорова- джував поліціянт з асентрункової салі в Янові до уряду громадского рекрута і вів єго в по- лудне через ринок серед публики обох полів цілком — голого. Представитель поліційної вла- сти сповняв так рівно свій обовязок, що навіть не дозволив бідному рекрутові влєжити на себе сорочки. В місті запанувало загальне обурєне по причині такого публичного згіршеня.

— **Неудала крадіж.** Село Полтва, повіта пе- ремішлянського, вйде незабавом в пословицю. Нема майже дня, щоби не лучилось яке мень- ше або більше злодійство, а є там такі спеція- лісти, що відсиджували вже й по кілька літ вязниця. Ось що стало ся в Полтві недавно. Купець полтвянських лісів, Коппель, спостерігав від довшого часу, що єго підручну касу надби- рає якийсь невисліджений злодій. Але від чо- го жидівский розум? Одного дня удав Коппель, що їде фірою до Львова. Тимчасом фіра сама поїхала, а він вернув домів і укрит ся в хаті під ліжком. За якийсь час почув, що двері відчинились, а в хату вйшов газда Стефан Гри- цай, у котрого він коморував, та зараз взяв ся до «фінансової операції». Коппель не вивержав більше, виліз із своєї криўки і зловив Грица- я на горячій учинку, як він оперував єго касу. Грицаєм, що належить до мастиїшних газдів, заопікувалась жандармерия. Причиною того по- ганого порока в селі Полтві є по більній части лінивство та жажда вести легким коштом ве- селе житє.

— **Борба о зиск.** Перед шістьма тижнями шез з Дуклі 19-літній жидок Геллер, хлопок досить добрий і порядний. Зажурені родичі глядали за ним з разу самі, а відтак звернули ся до вла- стей о поміч. Родива Геллерів жила в незгоді з своїми сусідами, отже стали підозрівати, що то они заподіяли щось з сном. Суд звелів ви- читити передовсім мійску керницю під паро- хіальним костелом, що й учинено дня 22-го цвітня. Півтора години помпували воду з кер- ниці, і справді на дні найдено тіло трупамоло- дого Геллера, котрого після оречєня лікарів на- самперед удушено і відтак утоплено. Причиною того злочину мала бути конкуренційна «борба о бит», яку вели між собою оба жидівські шин- карі. Геллер попросту завертав людей до свого шинку і так відбирав зиск своему соперникови з другого боку улиці. Зиск видобували Геллера з води, обступило кілька тисяч жидів і хотіли відобрати трупа, щоби єго зараз поховати на о- копську, бо то була пятниця перед шабасом. Але судия і жандарми силою відставили тіло до трупарні. Жандармерия звиває ся від пятни- ці за підозрілими злочинниками і громадить їх в дуклянських арештах. Доси увязнено 8 жидів. Найбільше проклинають і відказують жиди на на воду, в котрій був утоплений жид Геллер, а котру всі пили.

— **Пяний бик.** В Познаньщині лучив ся оноді такий випадок. В селі Заверті випорожнювали бочки з оковити. Між иньшим наповнили черпак оковитою і лишили недалеко обори. Коли пізній- ше потім випустили худобу до води, один бик прийшов до черпака і випив оковиту. По кіль- кох мінутах, коли привязали худобу, показало ся, що бик п'яний. Він сів ланцухом, ричав і рив землю рогами так, що не могли до него приступити. Відтак повалив ся на землю і переležав більше як 20 годин. Коли витьре- зив ся, був дуже ослаблений і через два дні мало приймав паші. Опісля виздоровів, але коли ішов знов до води, оминав о кількадесят кро- ків місце, на котрім тоді стояв черпак з окови- тою. Показує ся, що зв'ярів ліпше відчуває злі наслідки п'яньства, як чоловік.

— **Дрібні вісти.** Бувший посадник міста Відня

Недбаль застрілив ся по причині невилічимо хороби. — Дирекция коломийської гімназії за- купила 5 моргів огорода від Іп. Цісельского за 3.000 зр. і устроїть там огород для моло- дежи гімназійальної. — Іспит на учительські жі- ночих робіт ручних перед іспитовою комісією в Станиславові розпічне ся дня 31. мая. Поданя, заосмотрені в потрібні свідочтва, належить вносити до дирекції учительської семинарії най- пізнійше до 15. мая.

Телеграми.

Відень, 29. цвітня. На нинішнім засіданю поставив і п. Окуневский язиковє внесєне. На вне- сенє Зачка $\frac{2}{3}$ голосами поставлено на днен- ний порядок реферат в справі голодових запо- мог. На внесєне реферета Янд и ухвалено резо- люцію звиваючу правительство до дальших розелідів над елементарними нещастями в Чехії в 1897 і Песлера, щоби вівзати правитель- ство до дальших запомог. В розправі язи- кової Функе висказав, що Німці не уступлять в нічім, доки є язикові розпорядженя, хотьби і давні Штремаєра. Язиковій комісії не воро- жить нічого доброго, хіба що гр. Тун відкличе розпорядженя язикові, тоді Німці згодять ся на роботу в комісії. О годині другій забрав голос Шенерер.

Відень, 29. цвітня. Німецькі сторонництва лібералів і людовців годять ся на вибір язико- вої комісії. Правиця здуміла і обурилася вче- рашною бесідою кн. Ліхтенштайна і єго Воль- фівским становищем.

Відень, 29. цвітня. Руско-словінсько-хор- ватский клуб прийав до відомости справозданє своєї президії о довірочних заявах гр. Туна на онодішнім засіданю парламентарної комісії, ко- тре признано довірочним. Клуб порішив взяти участь в виборі язикової комісії, однак не за- станавляв ся над квестією єї постійности. Клуб зовсім не бажає «рамкового закона», але дома- гає ся предовсім закона оборони народ- них меньшостей. Клуб заявив ся також проти відрочєня ради державної.

Відень, 29. цвітня. На онодішнім засіданю парламентарної комісії правиці зробив гр. Тун пропозицію, щоби поодинокі краї, репрезенто- вані в язиковій комісії, вибрали для тої справи осібні підкомітети.

Кей-Вест, 29. цвітня. Бомбардованє міста Мантакас на Кубі не удало ся. Американські кораблі дали 300 вистрелів, але збурили ледво одну батарею, а на фортифікаціях полишили ся малі ушкодженя. На вистрели з порту опу- стили американські кораблі залив. За те на отвертім морю зловили Американці іспанский корабель «Guido», що вів живність і амуніцію для іспанського войска. Вартість зловленого корабля оцінюють на 400.000 долларів.

Вешінгтон, 29. цвітня. Очікують тут го- ловної битви морської при Філіппінах в суботу. Місцем, де мають Американці висадити свої войска на Кубі, буде місцевість Батарано, на полудневім березі острова.

Мадрид, 29. цвітня. З Гаванни доносять, що повстанці знайшли средства і дорогу до по- розумія з американською фльотою і тою до- роною дали знати Американцям, щоби обсадили три порти і не висаджували тепер свого войска на остров по причині нездорового підсоня в те- перішній порі. — В Кадиксі збирає ся нова ескадра іспанська. — З Філіппін доносять, що ескадра іспанська стоїть пару миль від Манілі і очікує прибутя американської фльоти. В Манілі відбула ся маніфестация в користь Іспанії. Та- мошне населєне присягло, що віддасть житє і майно для оборони островів проти Американців.

Послідні вісти.

— **Еміненция Кардинал С. Сембратович** вівзав сеї пятницї лікарів до себе. Станови здоровля не грозить ніяке поважне небезпечєнство, о- днак лікарі поручили Еміненції положити ся до ліжка і через кілька днів не заниматись спра- вами Архієписепії.

в цілім того слова значіно успішне средство против хороби зубів і невральгії.

Ціна флакону 35 кр.

Альгофон,

Головний склад в аптиці

161 152-?

Жигм. Ружера

під „Срібним Орлом“ у Львові.

Ціник львівської палати торговельної і промислової.

Львів дня 26. цвітня 1898.

I. Акції за штуку. Зелів. г. Кар. Людв. по 200 зл. мк. Зелів. Львів-Черн.-Ясси по 200 зл. вальсрбл. Банку гіпот. гал. по 200 зл. в. а. кред. гал. по 200 зл. в. ав. Гарбарні в Ряшеві по 200 зл. в. ав. Фабрики вагонів в Сяноку перед тим Лшівського по 500 кор. в. ав.

II. Листи заставні за 100 зл. в. ав. Банку гіп. г. 5% в. ав. з 10% пр. лос в 50 л. в 601 по 200 К. краєв. 4 1/2% в. ав. лос в 51 л. 4% в. ав. лос в 57 л. Тот. кред. гал. земс. 4% (першаеміс.) 4% лос в 41 1/2 літ 4% в 56 літ.

III. Обліги за 100 зл. Гол. фонду пропінад. 4% в. ав. Гол. фонду 5% в. ав. Гол. фонду Банку кр. 5% (2 ем.) 4% (3 ем.) Зелівниця локальні 4% по 200 кр. Ісвизки краєв. 6% в. з року 1873 4% в. з року 1891 4% по 200 кор. з р. 1873 м. Львова 4% по 200 кор.

IV. Лоси. Міла Кракова Станиславова.

V. Монети: Дукат пісарський Наполеондор Пів-імперіал Рубель російський срібний паперовий 100 марок німецьких.

Розклад їзди поїздів залізничних обовязуючий від 1-го жовтня 1897. (Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Table with columns for train direction (до Львова, зі Львова), departure/arrival times, and station names. Includes a 'Ніч' section for night trains.

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Пресов. Митроп. і Пресов. Еп. Ординариатам всіх трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі апарати, збіжє в зерні і соломі, єсно в стогах і будинках против шкід огневих.

»Дністеръ« гетувив в 6-тий рік своєї діяльності з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 вносивть:

Фонд резервовий 78.874 зр. 47 кр. Резерва премій 52.269 „ 40 „ Фонд основний 50.000 „ — „ 176.143 зр. 87 кр.

Виплачені шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи »Дністра« дуже умірковані. Услівя обезпечєнь користні а шкоди ліквідують ся безпоровочно. Поліси »Дністра« приймає Банк красвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через »Дністеръ« в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту »Дністеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опрочентованя від членів і третих осіб по 4 1/2%. Удїл членський вносивть 25 зр., вшисове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечєний в »Дністрѣ«. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях і де нема близько агентів »Дністра«, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Свѣтло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самороднє почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко. ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3-—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інвші товари по умірених цінах. 72-?

Видає й відповідає за редакцію: Стефан Кульчицкий.

Herder'sche Verlagshandlung, Freiburg im Breisgau. — B. Herder, Wien I, Wollz. 33

Soeben ist erschienen und durch die alle Buchhandlungen zu beziehen:

Преданіе церковное и русская богословская литература. Критическое сопоставленіе (по поводу критики на книгу »о церкви«). (Die kirchliche Ueberlieferung und die russische theologische Literatur. Eine kritische Gegenüberstellung [aus Anlass der Kritik des Buches »Ueber die Kirche«]). gr. 8°. (VI u. 584 S.) M. 4.

Jeder, der sich für die Frage der Wiedervereinigung der Kirchen interessirt, wird nicht umhin können, das Erscheinen des vorliegenden Buches mit Freuden zu begrüßen. Es beabsichtigt nachzuweisen, wie künstlich die Kluft ist, welche, nach der Meinung der russischen Theologen, die römische Kirche von denen des Orients trennt.

1000 туюк цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туюк

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Льві, лиця Галицька число 12.

Замавляючим 5,000 туюко разом опакованє і відсилка франко.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

з купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Контора виміни і відділ

депозитовий перенесені до

льокалю партерового в бу-

динку банковім.

Вже появиля ся з друку РУСКА КУХАРКА

або

Школа варєня по руски

містить 41 знаменитих зуп.

Всі печені, які тільки можливі: Волові, баранячі вєпрові і т. д.

Байцованє шинок, робленє знаменитих кашок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Пизи і т. л.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустаю і т. п.

Робленє вкусного набїлу і т. п.

Цїна 70 кр.

По надїсланю переказом 76 кр. висилає франко Друкарня народова Ст. Манецкого і Спїлка, Львів. Готель Жоржа.

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Дмитро Затурский

поручає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дїтїй

у Львові, улиця Коперника ч. 5.

Виріб тревалий і елегантний. Цїни умірені. Замовленя з провінції залагоджує відвортною почтою.

140 34—140

З друкарні В. А. Шийковского.